

Péteri Miklós írásai

**Az éjszaka könnyei
Gyerekszerelem
Holland fapapucs és magyar bor
Igric
Szivar és kalap
Zöldeskés, ovális, közepes méretű**

**Péteri Annamária:
Hétköznapi csodák**

AZ ÉJSZAKA KÖNNYEI

Alkonyodott. A Nappal elbágyadt, egyre fáradtabbnak látszott, fokozatosan hamuszürkévé vált, míg végül magára húzta a sötétség fátylát, és nyugovóra tért. Előbb azonban még – mindennapi kötelezettségét nem feledve – bekopogott az Éjszakához.

- Sok szépet láttam ma is a világban – mondta. – Megcsodáltam a hegyeket, a völgyeket, a rengeteg erdőt, a virágos rétet, a csendes tavakat, a csobogó patakokat, hallgattam a madárdalt, néztem az állatokat, s örültem mindennek, ami Isten keze nyomát viseli.
- És az emberek? – kérdezte az Éjszaka nem is annyira kíváncsiságból, mint inkább kissé rosszallóan.
- Az emberek között is sok jót tapasztaltam – válaszolta elgondolkozva a Nappal. – Találkoztam okossággal, szorgalommal, alkotókészséggel, szerénységgel, segíteni akarással, szeretettel. Láttam azonban – sajnos – ármányt, csalárdságot, önzést, viszályokat, éhezést, nyomort, sőt néhol értelmetlen halált, kínzást, gyilkosságot is. Ami pedig ugyancsak nagyon elkeserített, az az, hogy az emberek napról napra pusztítják az Isten által számukra teremtett, szépséges természetet.
- No, akkor nem csodálom, hogy ilyen elnyűttnek látszol – szánakozott az Éjszaka. – Menj gyorsan, és pihend jól ki magadat! Én majd igyekszem addig szemmel tartani a Földet.

Még alig pirkadt, amikor a Nappal ébredezni kezdett. Először is megkérte legidősebb leányát, hogy tekintsen egy kicsit széjjel. A Hajnal hunyorgó szemmel bújt elő a sötétség leple alól, majd óvatosan körülkémlelt. Ámuldozva látta, hogy mindenfelé kövér harmatcseppek csillognak a fűszálakon, a virágok szirmán, a bokrok levelein, a faágakon.

- Szegény Éjszaka! Nagyon bánatos lehetett, hogy ennyi könnyet hullajtott – sóhajtott mélyet a Hajnal.

A Nappal meghallotta a sóhajt. Nyomban talpra szökkent hát, és útnak eredt. Vitte azonban magával egy másik gyermekét, a Fényt, hogy az mielőbb felszáríthassa a könnycseppeket, s kézen fogva vezette a Reményt is, hogy az Éjszakának legközelebb már ne kelljen annyit sírnia...

GYERMEKSZERELEM

Marikával hegedűórára jártam együtt, úgy 65 esztendővel ezelőtt. Én nyilván csak azért kerültem oda, mert a szüleim – az akkori felfogásnak megfelelően – úgy gondolták, hogy egy polgári családból származó gyermeknek illik valamilyen hangszeres zenét is tanulnia. Rövidesen kiderült ugyanis, hogy nem vagyok igazi tehetség. A hallásom talán még megütötte a szükséges szintet, a hegedűt azonban – hozzáértők véleménye szerint – úgy szorítottam az állam alá, mint valami hadipuskát, a vonót pedig olyan merev kézzel cibáltam, mintha acélrúd lett volna a csuklómba ültetve.

Megjegyzem, Marika sem bizonyult afféle csodagyereknek. Édes kis fekete lány volt, apró, vékony, élénkszemű, de a hangszerből valami olyan fantasztikus macskazenét sikerült kicsalni, hogy mindenki megborzongott tőle. Megvallom, én sem a játékában gyönyörködtem akkoriban, sokkal inkább pusztá lénye ejtett férfiúi ámulatba.

A zeneiskolában egy nagy kerek asztalt ültünk körbe mi nebulók, miközben tanárunk a kottaállvány mellett nyúzta az éppen soron lévő. Ott, az asztalnál mindig hosszasan bámultuk egymást Marikával. Soha egy árva szót sem szóltunk, de erre nem is volt szükség annyi beszédes pillantás után.

Otthon is és az iskolában is egész héten epedve vártam a hegedűórát, a boldog találkozást. Amikor pedig végre eljött a nagy nap, osztálytársaim irigykedve mondogatták: „Tominak ma randevúja lesz!”

Egy tavaszi vasárnap délelőtt növendék-hangversenyt rendezett a zeneiskola. Engem is jelöltek a részvételre, mert – bár nem tartoztam a legjobbak közé – lámpaláz híján azért mindig hozni tudtam azt, amit éppen elvártak tőlem. Marika csak a hallgatóság soraiban kapott helyet, s amikor hegedűtökkel a hónom alatt átvonultam a szobán a „művészbejáró” felé, biztató mosollyal és némi büszkeséggel nézett utánam. Úgy éreztem, hogy ez a pillantás kötelez, igyekeztem hát a maximumot nyújtani, amire egyáltalán képes lehettem. Nem is volt baj a szerepléssel! Úgy játszottam, mint talán még soha, mintha a darab minden taktusát kizárólag Marikának szántam volna.

A hangverseny után, amikor már oszlani kezdett a közönség, szívem hölgye váratlanul odalépett hozzám, s – szerelmünk történetében először – megszólított, újabb színnel gazdagítva eddigi regényes kapcsolatunkat.

- Ezt az É-húrt neked hoztam – csicseregte, majd átnyújtott egy apróra összegyűrt füzetlapot.

- Köszönöm! – suttogtam őszinte elragadtatással, s miközben átvettem az ajándékot, melegen megszorítottam a kezét.

Hazaérvén persze lázas izgalommal bontottam szét a papírt, majd nagy álmélkodással emeltem ki a közepéből egy szál gondosan összetekert vonószórt.

HOLLAND FAPAUCS ÉS MAGYAR BOR

A 80-as évek közepén munkahelyi delegáció tagjaként utazhattam Hollandiába. Vendéglátóink a repülőtéren vártak ránk, majd kisbusszal vittek a szállásunkra, egy erdőszéli, igen hangulatos kis üdülőbe. Nem sokkal érkezésünk után - afféle „villásreggeliként”- apró tengeri halakkal kínáltak minket. Ezeket – szertartásszerűen – a farkuknál kellett megfogni, vagdalt hagymába megmártogatni, majd függőlegesen, felülről a szánkba csúsztatni. (Ízre végül is olyan volt, mint a nálunk is kapható ruszli.) A sokunk számára szokatlan villásreggelit azután igen gyenge – mondhatnám vinkó – francia fehérborral öblítettük le.

A magyar borokat akkor, arrafelé nem nagyon ismerték. Csak pár nappal később, Rotterdamban, egy magyar étteremben találkoztunk igazi, hazai nedűvel.

Este maláj szakácsok által készített, egzotikus – egyébként igen finom – vacsorával vendégelték meg delegációnk tagjait. Ezután pedig –ajándékképpen – mindannyian kaptunk egy-egy pár holland fapapucsot. Persze mi is vittünk magunkkal szuvenírt. Én egy üveg Tokaji Furmint adtam át egy nagydarab, kétméteres, kb. 120 kilós holland úrnak, akiről már rövid ottlétünk alatt megállapítható volt, hogy amolyan harsány, folyton nevető, mulatós fajta. Bár a vacsora alatt most is jócskán evett és ivott, azért az ajándék Tokajival sem sokat teketóriázott. Rögtön kibontotta a palackot, majd röpke tíz perc alatt magába öntötte annak tartalmát. Utána fokozatosan elcsendesedett.

Mintegy fél órával később négyen cipeltük fel testes új barátunkat a falépcsőn, emeleti szobájába, ahol lefektettük a díványra. Másnap reggelre persze magához tért, de azóta – gondolom – egy kicsit azért jobban respektálja már a magyar borokat.

IGRIC

A háború után, a 40-es évek második felében nagyapámékkal éltünk együtt, egy tágas kerttel övezett, óbudai családi házban. Nagyapa szenvedélyes galambász volt, de - a galambok mellett – más állatokat is tartott. Gyakran magával vitt engem a padlásra, ahol együtt szórtuk az eledelt a madaraknak, majd kitámasztottuk a tetőablakot, hogy a pötlök kirepülhessenek. Ezután lementünk a kertbe, és hosszasan gyönyörködtünk abban, ahogy a röpgalambok csapatba verődve kőrözgetnek a házunk felett.

A loncsos szőrű, fekete pulit Buci kutyának hívták. Kisöcsém kezdetben még – tisztelettudóan – „kezicsókolomot” köszönt neki, később azonban – hármásban – már sokat futkároztunk, hancúroztunk vele a kertben, s eszünkbe sem jutott, hogy féljünk tőle. Én a baromfiudvarba is bejáratos voltam. Ott bóklásztam a totyogó tyúkocskák és a gőgösen lépdelő, délceg kakasok között, időnként pedig a baromfiudvart határoló nyúlketrecekbe is bekukkantottam, mielőtt felmáshoztam a közelben álló, vén szederfára.

A kert hátsó sarkában, egy nagy tűzfal tövében volt a disznóól. Sokszor segitettem nagyapának vályúba tölteni a moslékot, a mohó malacok meg nedves orrukkal igyekeztek félrelökni minket, hogy mielőbb hozzájussanak az ennivalóhoz. Egy kis fehér bakkecskére is emlékszem még, amelyet Miskának hívtunk. Ezt, szegényt, bizony keservesen megsirattam, amikor – a legnagyobb ínség idején – kolbászt készítettek belőle.

13 éves koromban elköltöztünk Óbudáról egy lágymányosi bérház második emeletére.

Állattartásról itt persze nem lehetett szó, eltekintve a polcomon elhelyezett akváriumtól, amelyben fényes pikkelyű, apró halacskák cikáztak ide-oda, bámulatos sebességgel. Évek, évtizedek múltán elszoktam a háziállatoktól, nem hiányzott már, hogy ott legyenek körülöttem.

20 évvel később családommal – feleséggel és két gyermekemmel – egy tízlakásos kelenföldi társasházban jutottunk önálló lakáshoz. Panni leányom már iskolába járt, amikor egyszer – a házunkban lakó osztálytársnőjével együtt – egy kis fehér, fekete foltos kölyökmacskát hoztak haza. Én nem lelkesedtem ugyan érte, de nem is tiltakoztam ellene, hogy befogadják. A cicát Igricnek nevezték el, a pincében készítettek helyet számára, etették, gondozták. (A nem mindennapi elnevezés azzal függhetett össze, hogy kislányom már akkor a Tolnai Világtörténelmet lapozgatta, amikor társai még legfeljebb tündérmeséket olvagattak. Pannit különösen az Árpád-házi királyok kora, az akkori históriák, mondák, dalok és versek érdekelték.) Igric tulajdonképpen az egész ház macskája volt. A téli nagy hidegben hol az egyik, hol a másik lakásba engedték be egy kicsit melegedni. Néha nekem is megésett a szívem rajta, ha az erkélyajtót kaparászta, és vágyakozó szemekkel bámult be a szobába. Így múlt el két-három év...

Egy tavaszi napon, miután holtfáradtan hazaérkeztem a munkából, és lerogytam az étkezőasztal mellé, feleségem elmondta, hogy a macskának valami baja lehet, mert ott gubbaszt az erkély alatt, csak néz szomorúan maga elé, s még a tejet sem issza meg.

- Talán meg kéne mutatni egy állatorvosnak – vetettem fel, bár fogalmam sem volt róla, hogy az esti órákban hová is fordulhatnánk vele.
- Ha nem lesz jobban, majd holnap utánanézzünk – nyugtatott meg a feleségem.

Másnap reggel azonban Igricet már holtan találtuk. Kislányunk a következő napokban nem nagyon kereste, hiszen máskor is előfordult, hogy a macska elkóborolt, de azután mindig hazatalált. Végül persze el kellett mondani Panninak, hogy mi történt. Ő elsíratta a szívéhez nőtt kis állatot, de attól kezdve többé egyetlen szót sem szólt róla. Bennem még időnként évekig meg-megszólalt a lelkiismeret, eszembe jutott, hogy ha időben orvoshoz visszük a cicát, talán meg lehetett volna menteni. Annak viszont örültem, hogy leányom viszonylag könnyen túltette magát a dolgon, s – legalábbis azt hittem – Igricet elfelejtette. Újabb 20 év szállt el felettünk...Panni a férjével és kislányával egy épülőfélben lévő, de már beköltözhető kertvárosi lakásban élt. Egyszer a környéken egy kóborló, zsemleszínű kölyökmacskára bukkantak. Hazavitték, befogadták, azóta is etetik, gondját viselik. Unokám sokat, szívesen játszik vele. A cicának nem mindennapi nevet adtak. Igricnek nevezték el.

SZIVAR ÉS KALAP

A Szivar egy kedves, öreg történelemtanár volt a József Attila Gimnáziumban, az 50-es évek közepén. Ókori – görög-római – történelemre okított minket. Színesen, érdekesen magyarázott, a feleltetésnél pedig nem volt sem túl szigorú, sem túl lágyszívű, hanem mindig méltányos és igazságos. A név, amelyen egymás között emlegettük őt, onnan származott, hogy többnyire égő szivarral a kezében, édeskés füstfelhőbe burkolódzva lépett be az osztályba.

Kijelölt közülünk egy felelőst, aki a szivart átvette tőle, a két ablaktábla közé helyezte azt, majd az óra végén visszaadta a kezébe. A „Szivar” egyébként nem gúnynév volt, sokkal inkább afféle becenév. Annak kifejezéseként ragasztottuk rá, hogy a tanár úr nem valami olümposzi magaslaton ült felettünk, hanem közel állt hozzánk, diákéletünk szerves részét képezte. Előfordult persze, hogy időnként – tinédzser-módra – kicsit megtréfáltuk és mulattunk rajta, de ezt nem is nagyon vette észre. Óra után például körbe álltuk, tettetett érdeklődéssel kérdeztük, miközben egyikünk segédkezett a szivar újra gyújtásánál, a másik meg a sorok közül ismételten elfújta a gyufát. Szivar tanár úr ilyenkor kíváncsian tekintgetett jobbra-balra, hogy vajon honnan is jöhet a huzat.

A vele kapcsolatos, legemlékezetesebb kis történet azonban azzal függ össze, hogy annak idején kötelező volt számunkra a diáksapka viselése. Ezt szívből utáltuk, mivel ösztönösen idegenkedtünk mindenfajta egyenruhától. A sapkát a zsebünkbe gyűrve hordtuk, és csak akkor nyomtuk a fejünkbe, amikor az iskola kapujának közelébe értünk. A kapuban ugyanis mindig állt egy „őrszem”, aki árgus szemekkel figyelte, hogy végrehajtjuk-e az utasítást.

Egy alkalommal Szivar tanár úr - a szokásos füstfelhőtől övezve – kalappal a fején érkezett az órára. A szivarfelelősnek a fejfedőt is a kezébe adta, aki azonban azt nem a tanári asztal melletti fogasra akasztotta, hanem a padok mentén húzódó – a mi kabátjaink és sapkáink elhelyezésére szolgáló – fogas-sor elejére. Rövid feleltetés után következett a mindig érdekes magyarázat, amit ezúttal is őszinte érdeklődéssel figyeltünk. A Szivar azonban egyszer csak megtorpant, elvörösödött, kimeresztett szemekkel bámult maga elé, azután jól leteremtett bennünket, amiért nem tartjuk meg a diáksapka viselésére vonatkozó szabályt, majd hirtelen mozdulattal lekapta a fogasról a saját kalapját, és kihajította a nyitott ablakon. Mi persze meg se mertünk mukkanni, mai kifejezéssel élve „szinte megállt bennünk az ütő”. Röhögés későbbre halasztva...

Szó mi szó, Szivar tanár úr ettől kezdve kalapot többé már soha nem hozott magával az osztályba.

ZÖLDESKÉK,.OVÁLIS,.KÖZEPES MÉRETŰ...

Ünnepek előtti hétvége volt, a városban tombolt a vásárlási láz. A pult előtt, ahová igyekeztem, sok-sok ember tolongott, de azért – más megoldás híján – végül is beálltam a sorba. Türelmesen várahoztam, s megkönnyebbülten felsóhajtottam, amikor láttam, hogy mindjárt én következem. Előttem azonban egy jól öltözött fiatalasszony igen gondosan válogatott. A rózsaszínűt túl élénknek találta, a kéket fakónak, a sárgát zavaróan zöldes árnyalatúnak. A kisméretű szörnyen szűk volt neki, a nagyobb viszont fertelmesen lötyögött rajta, a szögletes szűrt, a kereknek mintha enyhén hullámos lett volna a széle. A szegény eladó arcszíne pedig közben a sápadt alabástrom és a haragos püspöklila között váltakozott. Igyekezett nyugalmat erőltetni magára, megpróbált végig udvariasnak látszani, a tekintete viszont elárulta, hogy már igencsak fogyatkozik a türelem-tartaléka.

A fiatalasszony azután nagy nehezen döntésre jutott, úgy határozott, hogy most akkor mégsem vásárol semmit. Előre léptem hát, és őszinte együttérzéssel néztem a megviselt eladóra.

- Nagyon fáradtnak látszik kisasszony – mondtam barátságosan. – Szerencsére már közeleg a záróra!

A hölgy a pult másik oldalán egy pillanatra meglepődött az emberi hangtól, majd tőrültfordult, mintha kicserélték volna. Frissen, mosolyogva hozta nekem az árut, pontosan olyat, amelyet kértem: zöldeskéket, oválisat, közepes méretűt...

Péteri Annamária:
Hétköznapi csodák

Tikk – takk; tikk-takk... kattog az óra a fülem mellett... Brrrr... megborzongok, s a takarót a fejemre húzom... Aztán lassan kikászálódok az ágyból.

A tisztára mosott ablaküvegen a reggeli nap sugarai vidám táncot járnak. A nyitott szárnyak mellett állva csodálom az ébredő természet játékát, friss illatát. Hallgatom az új nap kezdetét. Az aranyló pázsit mélyéről mintha tündérek kacagnának felém... Zizzenek a levelek, suhognak a bokrok, surranak a kis törpék a fákon. Csirregnek, csivitelnek a madarak. Veszekednek, vitatkoznak, pörölnék a fülem mellett. Mindez egy pillanatra sem zavarja meg a Csendet... talán úgy, mint a Teremtés kezdetén... s a szívem mélyén egy imát, egy halk dobbanást lelek...

Dél van... kis szobámat elárasztják a Nap sugarai... csakúgy ömlenek felém... Hűsítő szellővel, fákkal, virágokkal vár a park és a sportpálya. Séta közben piros rózsák, tulipánok övezik az utat. A vakító napsugarak áthatolnak a fák ágain. A kék égen báránnyfelhők úszkálnak, s a felhőkön ücsörgő angyalok hunyorognak, integetnek a Földre. Néha rájuk kacsintok, visszaköszönök nekik.

S jön a csillagvilágos nyári éjszaka... Az ablakon kikönyökölve hallgatom a tücskök sercegését, bogarak zúgását, erdei manók motoszkálását. Van náluk-e boldogabb lény a Világegyetemben? ... Simogat a nyári szellő, szilfek és elfek suhannak a levegőben. Fentről pedig a halovány Hold bámul reám... Csukott szemmel állok az ablak mellett. Átadom magam a Természet csendes harmóniájának. Pilláim elnehezdednek, az álommanó szórja rájuk fehér porát. Éjszaka valahol messze rejtélyes tájakon járok... Kívül-belül csend, nyugalom, béke.